

Stichting Fishflowform

Jaarverslag 2015

Inleiding

De Stichting Fishflowform is opgericht op 29 augustus 2014. In artikel 2 van de statuten is de doelstelling omschreven als:

1. Het ontwikkelen van een vispassage die is gebaseerd op het kenmerkende stromingspatroon van een flowform. De volgende subdoelen (functiekenmerken van een fishflowform) zijn onderscheiden:
  - a. herstel van de ecologische continuïteit (vispassage) tussen watersystemen;
  - b. verbetering van het aquatische ecosysteem;
  - c. creatie van een landschappelijk element met hoge belevingswaarde.
2. Het verspreiden van de resultaten van het ontwikkelingstraject.

De Stichting wil met haar werk bevorderen dat de levendragende krachten van water in aanmerking worden genomen in de praktijk van het waterbeheer. Van haar werkzaamheden wordt jaarlijks verantwoording afgelegd in een verslag, waarin tevens zijn opgenomen de jaarrekening met toelichting, balans en begroting. Het voorliggende verslag betreft het gehele kalenderjaar 2015.

Organisatie

De Stichting is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Utrecht onder nummer 6135 9564. Zij is een niet-winstbeoogende instelling (SBI-code 94933). Het RSIN luidt 8543.10.915.

Het postadres is: Franklinstraat 88, 3817 VH, Amersfoort.

De bestuurssamenstelling was gedurende 2015 (evenals 2014) als volgt:

- Bart Wesseling te Warnsveld - voorzitter - waterbouwkundige, oud-medewerker RWS;
- Hans van Sluis te Amersfoort - secretaris - watertechnoloog, oud-medewerker DHV;

- Peter Schukking te Zeist - penningmeester - hydraulicus, oud-medewerker WL

Het bestuur vergadert overeenkomstig de statuten minimaal tweemaal per jaar en voorts naar behoefte. In 2015 kwam het bestuur negenmaal bijeen. De bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Op naam van de Stichting worden bij de Triodos Bank twee rekeningen aangehouden: een Internet Zaken Rekening onder nummer (IBAN) NL94 TRIO 0197 9695 26 en een Internet Zaken Rendement Rekening onder nummer (IBAN) NL12 TRIO 2000 2483 65.

De Stichting houdt de rechten op de domeinnaam fishflowform.nl. De website www.fishflowform.nl is actief. Het emailadres is info@fishflowform.nl.

De inhoudelijke werkzaamheden ten behoeve van de ontwikkeling en beproeving van een fishflowform worden uitgevoerd door de Werkgroep Fishflowforms, waarin naast de leden van het Stichtingsbestuur verschillende deskundigen en belanghebbenden participeren. Deze werkgroep bestaat sinds 2012 en heeft o.a. verschillende vooronderzoeken uitgevoerd. In 2015 is de werkgroep tweemaal bijeen geweest.

De Stichting staat ten dienste van de Werkgroep Fishflowforms als haar juridische basis en vertegenwoordiger.

Activiteiten

Organisatorisch

Een kleine stichting als de Stichting Fishflowform is voor de realisatie van haar doelstellingen in grote mate afhankelijk van een goede samenwerking met en ondersteuning door overheden, fondsen, instituten en vrijwilligers. Dit had als consequentie dat in 2015 een groot deel van de inspanning van de bestuursleden was gericht op de uitvoering van (formele) procedures, relatie-ontwikkeling, fondsenwerving, voorbereiding van en afstemming over uit te voeren onderzoek en tenslotte op informatie-verstrekking aan en verantwoording over dit alles aan de vele betrokken personen en instanties. Een tweede consequentie was dat de voortgang van de activiteiten mede afhankelijk was van besluitvorming en procedures bij sommige van deze partners, hetgeen bijstelling van de planning met zich meebracht.

Netwerk

Contacten werden onderhouden met het Waterschap De Dommel en de Stichting Landgoed Het Lankheet. Beide partijen zijn gericht op het realiseren van een fishflowform op hun terrein voor het doen van onderzoek. De samenwerking met Paul van Dijk, beeldhouwer en vormgever van flowforms, werd voortgezet. Tevens werden contacten onderhouden met de Flowform Trust en de Foundation for Water te Forest Row (GB), behoedsters van de nalatenschap van John Wilkes en de Vakgroep Vloeistofdynamica van de Technische Universiteit Delft

Presentaties over het project werden verzorgd bij de Vereniging Integrale Bio-logische Architectuur (VIBA), het Waterschap de Dommel, Het Inspiratiecafé van het LEF center van Rijkswaterstaat en verschillende groepen van belangstellenden. Eind 2015 is aan alle betrokken personen en instanties en potentieel geïnteresseerden (in totaal totaal 245) een digitale nieuwsbrief verstuurd.

Fondsenwerving

Verzoeken om medefinanciering van het voorgenomen onderzoek werden gehonoreerd door de Fred Foundation, de Triodos Foundation en de ASN Foundation. Daarnaast is een particuliere gift ontvangen en is met succes een crowdfunding activiteit uitgevoerd (zie financieel overzicht).

Deelprojecten

1. MOLENHEIDE

Vorbereidingen in situ beproeving fishflowform locatie Molenheide

De belangrijkste partner in het project, het waterschap de Dommel in Noord Brabant heeft -als onderdeel van een beekherstelproject- een onderzoekslocatie ter beschikking gesteld in de Buulder Aa, ter plekke van de stuw Molenheide in de gemeente Soerendonk. Op 13 mei werd een formele samenwerkingsovereenkomst tussen het waterschap de Dommel en de Stichting Fishflowform getekend op basis waarvan de voorbereidingen voor de aanleg en de uitvoering zijn aangevangen.

Het Waterschap heeft in de zomer van 2015 alle formele procedures doorlopen om het fishflowform experiment mogelijk te maken. Het ingenieursbureau Royal HaskoningDHV heeft vervolgens in opdracht van het Waterschap een ontwerp en bestek opgesteld voor de vispassage met de daarin geplaatste fishflowforms.

Op basis van dit ontwerp zal de aannemer in het eerste kwartaal van 2016 de vispassage met FFF elementen aanleggen. Direct daarop zal het veldonderzoek plaatsvinden.

Onderzoek Vortex Vitalis

In opdracht van de stichting Fishflowform heeft het bureau Vortex Vitalis in augustus 2015 een energetisch onderzoek locatie stuw Molenheide uitgevoerd. Dit vond plaats nog voordat de werkzaamheden aldaar begonnen waren en had als doel de bestaande situatie vast te leggen. Onderzocht zijn de energetisch waterkwaliteit, de boviswaarden van het landschap en de kwaliteit van de Hartmann- en Currynetten.

De bedoeling is om na inbedrijfstelling van de fishflowform een tweede soortgelijke meting te doen om mogelijk opgetreden veranderingen op energetisch gebied vast te kunnen stellen.

Aanvullend onderzoek bij BAT Sittard

Op voorstel van en voor rekening van het Waterschap heeft in september 2015 een aanvullend vooronderzoek plaatsgevonden naar het functioneren van de fishflowform bij het Bureau Aangepaste Technologie (BAT) te Sittard. Dit bureau beschikt over faciliteiten voor hydrodynamische proeven, waarbij ook visgedrag kan worden onderzocht.

Bij dit onderzoek zijn verschillende door Paul van Dijk ontworpen modellen voor fishflowforms getest. Het resultaat is tweeledig: er is een vorm bepaald die hydrodynamisch goed voldoet en die daarnaast vispasseerbaar is gebleken. Een veelbelovend resultaat! Een gevolg hiervan is dat het veldonderzoek aan de fishflowform op locatie, wat de stromingstechnische aspecten betreft, beperkt kan blijven en meer gericht van start kan gaan.

Onderzoek Institut für Strömungswissenschaften

Een tweede onderzoek in opdracht van de stichting Fishflowform is in december 2015 uitgevoerd door het Institut für Strömungswissenschaften te Herrischried (zuidelijk Schwarzwald, D). Het ging hierbij om onderzoek van watermonsters genomen boven- en benedenstrooms van de stuw Molenheide volgens de 'wirkungssensorische' methode.

2. LANKHEET

Uitzicht op 2^e fishflowform experiment op landgoed het Lankheet

De beheerder van het in Twente gelegen landgoed het Lankheet heeft enige tijd geleden de wens uitgesproken om gezamenlijk met andere partijen in de regio te onderzoeken of op het landgoed een tweede fishflowform experiment kan worden uitgevoerd. Het zou gaan om een toepassing in een parallelbeek van de Buurser Beek, waarin het waterschap Rijn en IJssel afgelopen zomer een klassieke stortsteencascade vispassage heeft aangelegd. De Buurser Beek is een forse stroom die onderdeel vormt van de (te herstellen) vismigratie tussen de IJssel en het stroomgebied in Duitsland.

De beoogde fishflowform zou kunnen worden gerealiseerd in een recent geconstrueerd sluisje voor recreatievaart, dat daarmee een dubbelfunctie zou krijgen.

Deze optie zou in meerdere opzichten een waardevolle aanvulling zijn op het onderzoek in Noord Brabant, onder meer omdat het hier om aanzienlijke grotere beekafvoeren gaat. Wel dient hierbij opgemerkt te worden dat er sprake is van een aantal complexe technische en logistieke problemen waarvan het niet bij voorbaat zeker is dat deze opgelost kunnen worden.

In het voorjaar van 2016 zullen nadere besprekingen plaatsvinden over dit mogelijke 2^e fishflowform veldonderzoek.

Financiën

In het onderstaande financieel overzicht zijn de inkomsten en uitgaven in 2015 weergegeven.

FINANCIEEL OVERZICHT 2015

banktegoeden per 1-1-2015

betaalrekening Triodos	37,17	
sparrekening Triodos	<u>0,-</u>	
		37,17

inkomsten 2015

schenken		
ASN-Foundation	5.000,-	
Triodos Foundation	5.000,-	
Fred Foundation	7.000,-	
particuliere gift (1e termijn)	400,-	
via crowdfunding	<u>3.154,44</u>	
totaal inkomsten	20.554,44	
	=====	

uitgaven 2015

onderzoek		
Vortex Vitalis	1.931,42	
Inst.f.Strömungsw.	<u>357,-</u>	
		2.288,42
reiskosten/porti		661,49
bankkosten		94,34
domeinnaam		42,83
retour voorschotten		<u>150,-</u>
totaal uitgaven		3.237,08
		=====

saldo per 1-1-2016 17.354,53

20.591,61

20.591,61

banktegoeden per 1-1-2016

betaalrekening Triodos	354,53	
sparrekening Triodos	<u>17.000,-</u>	
		17.354,53

Slot

Dit jaarverslag is vastgesteld in de bestuursvergadering van 19 januari 2016.

Het is voor derden verkrijgbaar en is gepubliceerd op de website van de Stichting.